

سیاسی خۆی بەرپرسیارە لەم کارەساتە جەرگپرە ، بۆیە ئاوردانەووە بەپیرەوچوونەکەش دەبێ لەلایەن ھەموانەو دەبیته بە تاییبەتی ئیستا کەھەردوو ئیدارەکە یەکیانگرتۆتەووە و ئیتر بیانووی ئەویمان نەماوە ھەلەبجە دەکەوێتە ناوچە دەسەلاتی چ حزبیکیەو ، ئەمانە لەلایەک ، لەلایەکی تریشەو کارکردن بۆ ئەوان و ئاوەدانکردنەو دەسەلاتی چ حزبیکیەو ، ئەمانە لەلایەک ، لەلایەکی تریشەو کارکردن بۆ ئیدانییە ، کەچی دەبیته ھۆی راکێشانی سەرنجی خەلکەو پەیداکردنی دۆستی زۆریش بۆ خۆیان .

راستە درووستکردنی مەزارو مەرقەدو مۆزەخانەو مۆنۆمێنت بەشیکن لە شارستانییەت ، بەلام ئەوانە دەلاقە و برینە قوولەکان ساپیژ ناکەن کە نۆزدە ساڵە خەلکی ھەلەبجە بە ژان و ئیشتەکیەو دەنالینن ، جگەلامانە زیارەتی شانە بیانی و نیودەولەتیکان بۆ شارێ ھەلەبجە ، لەگەڵ ئەو دەوڵەتی لایەنی باشی ھەبێ ، بەلام بۆ خەلکی ھەلەبجە مانایەکی قوول و فراوانی نییە ، خەلکی ھەلەبجە ھەتا ئیستایش بریندارن و کارەساتە کوشندەکیان لەبیر نەچۆتەووە ، لەویش گەیشتوون کە شیوەن و گریان و کۆری ماتەم و شایبێ و زەماوەند و ئاھەنگی مۆسیقاو گۆرانی ، ناتوانن جارێکیتر خەندەوبیزە بگێرنەووە بۆ سەر لیوھکان و نایشتوانن ئەوان بگێرنەووە بۆ چرکەکانی پێش کارەساتەکە ، چرکەکانی بەزم و شایبێ و زەماوەند و خۆشی و شادی و خۆئامادەکردن بۆ جیژنی نەورۆز .

خەلکی ھەلەبجە نۆزدە ساڵە نارەزایی و بیزارێ خۆیان دەردەبەرن بەرامبەر بەئینە بیسەرۆشویئەکان کە لەلایەن بەرپرەکان ، ریکخراوەکان ، پزیشکە خۆمالی و بیانییەکانەو پێیان دراووە و کەچی ھیچی لێ سەوز نەبوو ، ھەتا ئیستا چەند جارێک ئیمزا کۆراوەتەو ، ریکخراوەکان راپرسی زۆریان کردووە لەسەر ئاستی کارە خزمەتگوزارییەکان ، جگە لەو کۆنفرانسیکی فراوان سازکراوەو نوێنەری چین و توێژەکان بەشدارییان تیدا کردووە و پێشینیاری زۆریان پێشکەش بە حکومەت و پەرلەمان کردووە . لاوانی شارەکە لێژنەییەکیان دروستکردووە بۆ بە داواچوونی ئەو بەلێنانە کاتی خۆی دراووە بە خەلکی شارەکە بەلام ھەموو ئەمانە ھەتا ئیستا ئەنجامی باشی لێنەکەوتۆتەووە و خەلکی ئەوئەندە تر توورە و بیزار کردووە و کار گەیشتۆتە ئەو دەوڵەتی بلین : ئایا ئیمە ھاوالتی نین و خەلکی کوردستان نین ؟!!!! بۆچی سزیمان دەدەن و وەکوو دانیشتوانی شارەکانی تری کوردستان مامەلەمان لەگەڵ ناکەن!!!

ھەتا ئیستا بودجە و نەخشەییەکی فراوانی ئابووری کە بوارەکانی ئاوەدانکردنەو و پێشەسازی و کشتوکالی بەخۆوە بگرن ناوی نییە بۆ شارێ ھەلەبجە کە دەبێ پەرلەمانی کوردستان بیخاتە ئەستۆی خۆی و بریاری لەسەر بدات و بەرەو پووی حکومەتی ھەریمی بکاتەووە بۆ جیبەجیکردنی ، بۆ نموونە ئەگەر تەنھا دەشتی شارەزور ئاوەدان بکریتەووە و پرۆژەیی و بەرھینانی تیدا جیبەجیکریت و پەرلەمان و حکومەت پشنگیری لیبکەن ، ئەوا بەدلتیایییەو دەلیم کە نەک ھەر ھەلەبجە بەلکوو ھەموو کوردستان بەخیو دەکات .

من بەش بەحالی خۆم سێ ساڵە لەسەر یەک سەفەری کوردستان دەکەمەووە و لە ھەر جارێکدا لەگەڵ دۆست و برادرەکانی خۆم سەردانیکی ھەلەبجە دەکەم و ئەو دەیبینم ھەرھەمان شارەکە 30 ساڵ پێش ئیستایە و گۆران و گەشەکردنیکی بەرچاوی بە خۆوە نەبیئووە و وەکوو پێویست لای لێنەکراوەتەووە ، نەک ھەر ئەمە ، وا خەریکە شارێ سلیمانییە بەھۆی پشست تیکردن و گوینەدان و خۆپەرستی و گیرفان پێکردنەو دەبیته (قەزا) وەکوو ھەلەبجە !!!!! قور خەستە بەھەردوو دەستە !.

دروستکردنی خەستەخانەو قوتابخانەو زانکۆ و خانووبەرەو بەنداو و جوانکردنی کێلگەو بیستانەکان و راکێشانی شەقام و چاککردنەو بیان و جوانکردنی شوینە و یرانەکانی ناو شار و سازکردنی دەزگای ئاو و کارەبا و..... تاد بەشیکن لەو پرۆژانە کە پێویستن بۆ شارێ ھەلەبجە ، ھەرھەما قەرەبووکردنەو دەوڵەتی قوربانییەکان لە کەمئەندام و نەخۆش و لیقەوماو و بیدەرەتانەکان ، ئەرکیکی نیشتمانی گەورەییە و پێویستە بخرینە بەرنامەیی کاری حکومەتەووە .

لەم سالانەى دواییدا بەتایبەتى سالى پار كە قسەو بەلئىنەكان كەلەكەبوون و كەس گووى نەدايە داخووزيەكانى ئەوان ، خەلكى شارەكە توورەبوون و داوايان لە بەرپرەسەكان كرد كە چيتر بەبۆنەى سالتوۆزى كيميا بارانەكەو روونەكەنە هەلەبجە و بەناوى ئەوانەو و تار نەخوئىننەو ، كار گەيشتە ئەووى مۆنۆمىنتەكە بسووتىنن و هيزەكانى ئاسايش تەقە لە خەلكەكە بكەن و بلاوەيان پيئەكەن و بريندارو كوژراویشى لىبەكويتەو ، ئەم ديمەنە ناشيرىنە گواسترايەو بۆ كەناله ئاسمانىيەكان و هەموو دنيا پي زانى . بەم بۆنەيەو پيويستە بلين : سەركرديەتى سياسى كورد تووشى هەلەيەكى سياسى گەورە دەبىت ئەگەر توورەبوون و خوپيشانان و مانگرتنەكانى ئەم سەرەدەمە بە تىكدەرو ئاژاوەنانەو و رووخينەر ناوژەدبەن و لەهەر جار كدا بلين دەستىك هەيە لەپشتى ئەمانەو !!! ئەوان تووشى هەلەيەكى سياسى گەورە دەبن ئەگەر بە چاوسووركردنەو و كين و رق و تۆلەسەندنەو و سزادان و پاشقولگرتن مامەلە بكەن و وەلامى خەلكى بەدەنەو .

راستە هەموو حزبىك لە دنيادا ناحەزى خوى هەيە كە لەدەرەووى بازنەى حكومت و پەرلەماندا خويان دەبيننەو و دەيانەوى ئاژاوە بگيرن و خويان بەاويزنە ناو چالاكيە كۆمەلەيەتى و سياسىيەكانى كۆمەلانى خەلكەو و كۆسپ و ئاستەنگ دروستبەكەن ، بەلام بەو مانايە نا هەرچى كۆبوونەو و چالاكيە فراوانەكان و خوپيشانانەكان و مانگرتنەكان هەيە ، هەمووى دەستى تىكدەرى تىدايە ، نەخىر ئەمرو ميللەت بەچاوى خوى شت دەبينى و هەموو شتەكانىش وەكوو مانگى چوارە ديارن و هاوارەكەن و سەرنج رادەكيشن ، هەندىك لەو شتانە قەبوول دەكرين و خەلكەكە لىي بىدەنگە ، هەندىكى تريان قەبوول ناكرين و ناچيەتە ئەقلەو ! ، هەر ئەم قەبوول نەكردنە وادەكات ناكۆكيەكانى نيوان ميللەت و بەرپرەسە حكومى و حزبىيەكان بەتەقيتەو و چالاكى جوړاو جوړى لىبەكويتەو ، لەناو ئەوانەش خوپيشانانى گەورە گەورە ، كەجارى واهەيە پيكدادانى گەورە لىدەكەووتەو و بەئاسانى كۆتاييان نايەت ، جالەبەرئەو دەبى سياسەتمەدارو كاربەدەستە سياسىيەكان لە پيش هەموو شت كدا لە مەملانى و ناكۆكيەكانى نيوان خويان و كۆمەلانى خەلكى بگەن و بە شيوەيەكى زانستانە مامەلەى لەگەلدا بكەن و فيرى ئەو دەبين دىراسەى باروودوخەكەبەن و بزائن بۆچى ميللەت توورەيە ؟! بۆچى خەلك دروشم بەرز دەكاتەو و دەرژيەتە سەرچادەو كۆلانەكان ؟! ئايا تىكچوون ، شىتبوون ؟! ، يان داواكانيان دەرژيەتە خانەى داخووزيە رەواكانەو ؟ ياخود بە پيچەوانەو ، داواكانيان بۆ تىكدانى ريزەكانى گەلە ؟ . بۆ نمونە گەلى كورد لەسالى 1961 وە بە شيوەى جياجيا خەباتى كردووە لە دژی حكومەتە يەك لەدواى يەكها توووەكانى بەغدا ، لەناو ئەوانەش خەباتى چەكدارانە ، لەپيناوى بەديهيانانى مافەرەواكانى خوى و ئىستائيش هەر بەردەوامە لە دريژەدان بە خەباتى خوى بە شيوەى جياجيا . باشە بۆچى ئەمە رەوايەت بۆ گەلى كوردو حزبە سياسىيە كوردستانىيەكان ؟! كەچى داخووزيەكانى خەلكى هەلەبجە و قوتاييانى زانكوو رىكخراوەكانى فلان و فيسار تاد نارەوايەت ؟! ، تىكدەرەنە بيت ؟! خۆ تىكۆشان بەتەنها خەباتى نەتەوئەيى و نىشتمانىيى و پرگارىيى نىيە ! ئەووى خەلكيش داوايدەكات بەشيوەى جياجيا - لەناو ئەوانەش خوپيشانان - جوړيەكە لەتىكۆشان و خەباتى شارستانە .

ئايا راستە بەرپرەسەكان كۆشك و تەلارى دەنەووى و بىست نەووى و ... تاد بەرز بگەنەو ، يان بازاری مۆديرن لەشيوەى بازارەكانى خەليج و ئەوروپا دروستبەكەن بە ناوى بازاری ئازادەو مالاەكانيان چراخان بيت و دەيان حىمايەو ئوتومبىلى مۆنيكا لە بەردەم قايىكانياندا وەستايى ، كەچى بەدەيان و سەدان خيزان پارەى نەوت و غاز و بژيوى خوى و جىي حەوانەووى خوى نەبى ؟! راستە بەرپرەسەكان بەدۆنم (نەك مەتر) زەوى دابەش بكەن بەسەر خوياندا و قىلاو شوپىنى حەوانەو و رابواردنى خويانى لەسەر دروست بكەن بۆ كاتى ئيوارانى دواى دەوام ، جگە لە خانووبەرەو ناومالى جوانى خويان ، كەچى بە هەزاران مندالى زەردوسوورى ئىمە ، لەسەر شەقامەكان ، رووت و رەجال ، برسى و هەژار و داماو ، خەريكى بۆياخردنى پىلاوى خەلكين . يان سندووويك پاكەتەجگەرە بەملى كۆمبوويانەوئەيە ، يان شقارتەو دەسەسپى كلينكس

دەفرۆشن يان يان ئەوانەى بېروايان بە قسەكانى من نىيە با چاويك بگيڤن بە دەوروپشتى چەمەكەى قلياسان و سەرچنار و ئەودىوى كارگەى چيمەنتوى سەرچنار و چەقچەق و قولەرەسى و باوەمردە و ... تاد ئىتر ئەوسا تىدەگەن ئەوشوئىنە كى داگىرى كردوون و مولكى كىن !! تىدەگەن بۆشايى نىوان مىللەت و خەلكەكە چەندە ، تىدەگەن لەدىووخان چ باسە و جامەكە پې بوو و لىي دەپژى چونكە ژيانى خەلكى سادەو بەرپرسەكان وەكوو ئاسمان و پىسمانى لىهاتوو . ئايا راستە دەيانكەس لەكارمەندى دەرهجەدارو جۇراوجۇر لەم ئەوروپايە نىشتەجىن و دەسوورپىنەو ، كەچى لە كوردستان مووچە وەرەگرن !!!!! بەمەرچىك كەسيان خانە نشين نين ، بە پىچەوانەى ئەمەو دەيانى تر لە خەلكى تىكۆشەرۆكۆپى باش بەدواى هەقى خۆياندا رادەكەن و ئەمسەر و ئەوسەريان پىدەكەن و كارەكانيان راناپەرپىن !!!!! ئايا لەروومان بىت بلىن ئىمە بەشيكين لە كۆمەلگەى مەدەنى و ئازادى و مافى مرۆف پەيرەو دەكەين !!!!! يان بە پىچەوانەو ، ئىمە بەشيكين لە كۆمەلگەى خىلەكى دواكەوتوو و ئەقلى سياسيمان لە لوولەى تەفەنگدا گىرى خواردووو هەر خەرىكى تۆلەسەندەنەوئىن !!!!! . ئەودى قروقەپى لىنەكات ئەگەر من ئەم دياردانەم بە چاوى خۆم نەدىبايە هەلبەتە نەمدەخستە سەر كاغەز و لەم وتارەدا نەم دەورووژاند ، بىگومان ئەمانە دلۆپىكن لە دەريايەك و هىشتا هىچم نەنووسىو .

ئايا راستە قوتابخانەى واھەيە چوار دەوامى تىدا ھەيە ؟! راخەر و سوپايان نىيە و ھەموو ھەلەلەرژىن لە تاو سەرمای پايىز و زستان ، ئەمەلەكاتىكدا بە دەيان مليۆن دۆلار خەرج دەكرىت بۆ شتى ھىچ و پوچ و كارى گەندەلى !!!!! ، ئەگەر ئەمە ھالى ئىمەبىت لە شەقام و گەرەك و كۆلان و مەكتەبەكان ، لە شار و شارۆچكەكان ، ئەى دەبى كامەبى ئەو نەوھەيى ئىمە كە بەتەمايانىن پىبگەن و لەداھاتوودا بىنە مەيدان و جلەو بگرە دەست !!؟ يان ئەوھتا لەئىستاو بىراردراو كە نەوھى داھاتووى ئىمە نەوھەيى كە خويىندەوارو كەمئەندانم و برسى و نەخۆشو ماندوو بىت !!!!! گەلەكەشمان چى بەسەر دىت و داھاتووى چۆن دەبىت با بىت !!!!! .

ئەو بەس نىيە بلىن فلان بئەمالە و فىسار حزب بەشى خۆيان ھەيە بۆ پاشەرۆژ و ئەووتريش شەل و سەقەت ، دەبى مل بنىن و بىدەنگ بن و وەكوو ئاژەل مامەلە بكرىن !!! ئەمانەى سەرەو بە تايبەتى مەسەلەى پەرەردەو فىرکردن ھەرەشەيەكى گەرەن بۆ سەر ئىستاو داھاتووى گەلەكەمان كە پىويستە ئاوريان لىدېرئىتەو و سنوورىكيان بۆ دابنرئ .

بەبرواى من خەبات و تىكۆشان لە قوتابخانەو سەرچادەكانەو دەست پىدەكات ، لە تەندرووستكردى منداڵەكانمان ، پۆشتەوپەرداخ كردنيان ، دلخۆش و پووخۆشكرديان فىرکردنيان بە شىوھەيەكى مۆدىرن . نەوھەيەكى ھەژارو برسى ، پروت و رەجال ، نەخۆش و بىدەرەتان ، بىنرخ ترين سامانى نەتەوھەيە ، گەرەترين ھەرەشەو زەرەرە كەلەئىمەى كورد دەكەوئىت ، بۆيە دەبى بايەخى زۆر بدريت بە پەرەردەو فىرکردن لە قوتابخانەكانماندا ، مامۆستاو قوتابى رزگار بكرىن لە پىرگراھەكۆنەكانى خويىند و شىوازىكى نوئ دەست پىبكرئ ، بودجەى تايبەتى تەرخان بكرىت بۆ درووستكردى سەدان قوتابخانە لە كوردستاندا و كارىكى وا بكرىت لە مەكتەبىكدا لە دوو دەوام زياترى تىدا نەبىت و لەھەر پۆلىك 25 قوتابى زياتر دەرس نەخويىنئ بۆئەوھى زەمىنەى پەرەردەو فىرکردن زياتر خۆش بكرىت ، ئاخىر جىي سەرنج و سەرسوپمانە لە پارسىيەكدا كەمن بە چاوى خۆم بىنيم ، قوتابىيەكى زانكۆ نەيدەزانى لە كوردستانى عىراقدا چەند پارىزگا ھەيە !!! . بە راشكاوى دەللىم كە ئاستى زانين و زانستى خەلك ھەتا بلىي نزمە و لەرووى پەرەردەشەو ھەر زۆر لە دواوھين ، بە تايبەتى ئەم نەوھەيى ئىستامان كە ئەقلىان پەريوھتە چاوبانەو و فرىان بەسەر دنياوھ نىيە !! . ديارە دەزگاكاني راگەياندنئىش نەيانتوانيوھ وەكوو پىويست بە ئەركى سەرشانى خۆيان ھەلسن و پۆلى گرنگيان نەبووھ لە ئاراستەكردى لاوھكانمان بە شىوھەيەكى زانستىيانە ، بۆنموونە ھەركەسىك ھەلدەستىت و لە ئەوروپاوە كاسىتتىكى قىديو دەنئىرئىتەو ، گوايا كلىپى كردووھ و ھونەر پىشكەش دەكات ، لەو كاسىتتەدا جگەلەوھى ئەمانە ھونەرى پەسەنى كوردىيان شىواندووھ ، دىن واى

پيشان ددهن ئەگەر هەر لاوتیک ڕوو بکاته ئەوروپا ئەوا مینگەلنیک کچی جوان و ئوتومبیلنکی مۆدیللی نوئ و خانو و ناومالی جوان و پارەیی بەلاش کەلە کونە دیوار دیتە دەرەوه چاوەروانی ئەوان دەکات و ...تاد ، دەستبەجیش کەناله ئاسمانییهکانی کوردستان بۆیان بلاودەکەنەوه و مێشکی ئەوانی پێ تیکدەدەن . لەدوارجادا هیوادارم بەپیرهوهچوونەکان و گۆرانکارییهکان دەستپێکات و ئیمە بگەیهنیتە کەناریکی ئارام ، گەشەکردن و پێشکەوتنیش هەموو سووچ و قوژبنیکی کوردستان بگریتهوه و بەرپرسەکانیش واز لەگەندەللی بهینن ، یاخود خەبات بکەن بۆ نەهیشتنی و بەئەقلی سەردەم و بە شیوهیهکی دیموکراسیانه و زانستیانه مامەلەیی خەلک و میللەت بکەن و وازبهینن لە ڕکەبەرایەتی و تۆلەسەندنەوه و کۆسپ ڕیزکردن ، چی باشە ئەوه بکەن بۆئەوهی ڕق و توورەبوونی خەلکی دامرکیتەوه و لەجیی ئەو برایی و یەکسانیی کۆمەلایەتی بالی خۆی بکیشیت بەسەر کوردستاندا .

عارف کەریم – ستۆکھۆلم